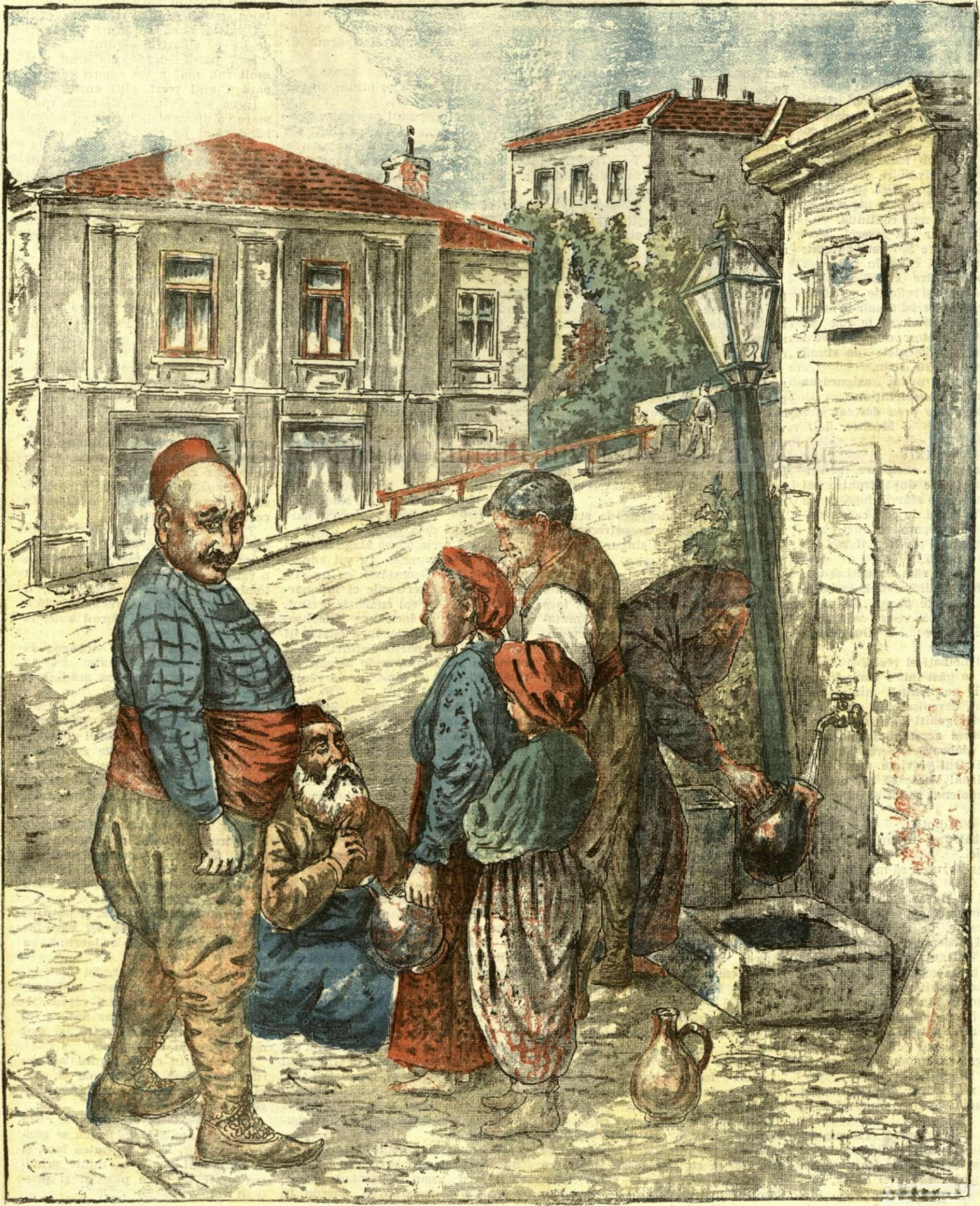

UNIVERSUL LITERAR

<p>ABONAMENTUL LEI 2,60 ANUAL Abonamentele se fac numai pe un an.</p>	<p>COLABORATORII ACESTUI NUMAR Mestngean, I. Dragos'av, Victor Anestin, S. Hortopan, C. Tonegaro, Ana A. Codreanu, Ionescu-Quintus, V. Demetrius, V. Albert, B'Arg.</p>	<p>ANUNCIURI Linia pe pagina 7 și 8 — BANI 20 —</p>
---	--	--

O vedere din Turtucala. — Nouii cetățeni români.

Ecolirile săptămânei

Goana autoîntărilor ungurești contra tricolorului român persistă cu o ridicolă încăpățănare. Ungurii, nu numai că persecută pe flăcăii ardeleni cari își împodobesc pieptul cu culorile atât de drage lor, dar fac neajunsuri chiar excursioniștilor români și persoanelor de seamă din România cari trec Carpații.

Sunt recente cazurile cu excursioniștii din Pitești și cu d. ministru de interne, Take Ionescu.

Ungurii, procedând astfel, nici nu se gândesc la consecințe. Ei uită vechiul dicton: a persecuta înseamnă a propaga. Cu cât persecuțiile contra tricolorului vor crește, cu atât va spori în inimile ardelenilor și dragostea pentru emblema patriei mame.

Și bulgarii acuma până mai acum câțeva luni aerul de a sfida culorile române. Dar răsul lor s'a schimbat în plâns când au văzut drapelul României fălșind la Plevna, la Vrața, la Orhanlia și până în apropiere de zidurile Sofiei.

Tricolorul român, atât de persecutat de unguri, va fălșii odată și odată și în orașele de peste munți. Și va fălșii nu în mod provizoriu ci pentru totdeauna. Acel tricolor mândru, odată înfipt la Brașov, la Orăștie, la Blaj, la Cluj și în toate teritoriile românești ocupate de unguri, nu va mai putea fi scos de nici o putere omenească.

Ungurii știu bine acest lucru; și duca îl știu, apoi n'ar trebui să persecute tricolorul. Și aceasta, dacă nu de alta, cel puțin ca să se obișnuiască de pe acum cu aspectul lui!

Din Balcani știrile sosite sunt de natură a îngrijora spiritele, mai ales din cauza noului conflict turco-grecesc.

Enver Bey, grație cărnii turcii aș putea reîntra în posesia orașelor Adrianopol, Kirkilise, etc., și-a pus de gând să reziste și contra revendicărilor grecești în Marea Egee.

Turcii nu vor să cedeze grecilor insulele din Arhipelag. Ei au convingerea că vor redobândi insulele pierdute cu aceiași ușurință cu care au redobândit Adrianopolul.

E cert că Enver Bey nu va ceda ușa de ușor. De altfel, eroul turc a făcut chiar cunoscut Sultanului că îi este cu neputință de a opri mersul înainte al armatei otomane.

Cum nici regele Constantin al Greciei nu rămâne mai pe jos în ce privește tenacitatea și patriotismul, n'ar fi de mirare ca, într-o bună dimineață să ne trezim cu un nou război greco-turc.

În ce privește răscoala din Albania, ea n'are caracterul așa de grav cum s'a putut crede la început.

Serbi, cari, din considerațiuni strategice se retrăseseră în primele zile, acum au luat defensivă și au respins pe resculați.

Cât despre bulgari, ei au încheiat pacea cu turcii și, de acum, se vor ocupa, de sigur, cu vindecarea rănilor ce și le-au făcut singuri provocând cele două războaie crâncene.

E cu totul exclus ca bulgarii, să caute să profite de incursiunile Serbiei cu albanezii, ca să reînceapă un război de revanșă.

Acum ar fi o greșală care ar vâna chiar și pe d. Danoff.

Mestugean.

Regele Constantin al Greciei la Paris

Suveranul în fața unui portret al său, executat de pictorul George Scott.

TERASA

de I. DRAGOSLAV

După Frascati și Kübler, cafeneaua intelectualilor dela noi, e azi Terasa Oteteleșeanu, cu drept cuvânt că poate fi socotită a lor, într-un cântec scriitorii și artiștii de la Național au fost cei dintâi mușterii și cei dintâi, care au atras, încetul cu încetul, atâta lume. Aicea au fost banchetele autorilor dramatici, și al debuturilor fericite ale artiștilor; aici, comitetele societății scriitorilor au ținut sfaturi, aici unii scriitorii și-au scris și-scriu chiar articolele lor literare; și tot aicea s'au înfipt trupe de teatre și operete. Apoi, s'au adunat pictori, sculptori, muzicanți, ziariști, după cari au venit toți acei ce ținău de destinele lor, acei cu care aveau afaceri, nu mai zic de prietenii lor.

Unii au început să-și aducă chiar și nevestele și neamurile și copiii. Și odată cu toate au venit și adoratorii artelor și cei ce voiau să vadă în carne și în oase un scriitor ce l'a cîntat, ori un artist pe care l'a văzut jucând.

După asta, cu vremea, începură să se strecoare și rebegiții, începătorii, unul câte unul care a tipărit și el câte o poezioară, câte un elev de Conservator, lăutărul umil, ridicându-și pălăria de un metru deasupra corpului și îndoindu-se mai să nu cadă în nas. Pe urmă, simțind, în vreme de iarnă, căldura sobelor din local, văzând curățenia neasmutită, ce doar la Capșa și Royal se poate vedea, cum și puțința de a bea o cafea ori o bere pe câțiva gologani, au îndrăznit să se așeze la câte o masă, să leie un svarț, un capuținer, ori o bere, și să se uite rătăcit, zapăcit la cei din prejur, și întrebând de câte un cheimer, ori cunoscut, cine e cu-

ba să se amestece în vorbă. Și, într-o zi, te trezești că-ți strânge mâna și se recomandă. Apoi, îngăduit, vine el și altă dată, ba face și ceva rost de gologani și văzându-te cu masa goală, își cere voe să te și cinstească. Nu vrei să ieși, cum să ieși de la un om care nu-l știi ce rost are: îmbrăcămintea lui arată punga și traul ce-l duce.

Dar el nu te lasă: „Nu și nu, să ieși; că-l nenorocesc!”

Rămâi cu un cui în inimă, cu o indoială, parcă simți cum îi jig-nești, îl coborî; neprimind: i-ai dat moneda care o merită...

Mie strașnic mi-a fost milă de asemenea oameni și nu odată am primit, că nu m'au lăsat ei, au bătut în masă: „chelner! O bere!”

Chelnerii își știu măsura: o halbă. După asta începe să-mi spue că și el scrie și are o pcezie. Și-și cere voe să mi-o citească...

De astă dată mintea parcă mi se întoarce pe dos: nu mai am un necunoscut, ci un calău al meu, un om care m'a cinstit ca să mă terorizeze. O citește, ascultă: mărgele de făină înșirate pe apă albă. Mi-e milă de dânsul. Să-i spun adevărul, m'as batjocori pe mine. Ar zice că-l învidiez. Nu nu, niciodată nu mi-a plăcut să dau de bănuț că aș fi atâta de mic la suflet. A o primi la redacție o puț la coș, ori îl răspunzi, ori ba, dar când ai în fața ta un om, nu merge. Și-i zic: „Da, e frumoasă!”

Atâta trebuie să-i dau, că a doua seară nu-mi mai zice „Domnule”, ci ca prietenii mei, ca tovarășii mei: „Dragoslav”. Asta mă dă peste cap, mă amețește. Tac și înghit, iar altă dată face și spirite pe socoteala mea. Toți jidanii au dat câte patru șezători la Ateneu. Eu am dat două și tipii m'au și ponosit. Și tipuri de astea s'au strâns foarte mulți la terasă; sed ca sardelele în cutie. A-bea intru pe poartă și de e voră, și de vreme bună, numai ce aud: „Salve Dragoslav!” — Salve frate Nicule „Nicușor”. Dânsii, și frate cumine!

... Muncesc douăzeci de ani într-o branșă ca asta, te chinuiești în ascuns, și când ai îndrăznit și tu, într-o zi, să scoți capul în lume, te pomenești că vine unul și drept plată și cinste îți pune, în loc de lauri, o ciupercă pe cap. Când te uii îți vine să leșini, și nu-ți ajunge destulă revoltă sufletească ca să-i dai plata cuvenită. Și astfel de tipii, îi întâlnești ori și când între 8 dimineața și până a doua zi la 3 dimineața la Terasă, — stau ca și câinii.

Și ăștia au făcut ca atmosfera localului să fie așa de încărcată, și câteodată să fie însoțită și de manifestări electrice, iar unii scriitorii să se mai lipsească de vizitele lor dese. Singur eu, poate mă duc mai des, dar și eu n'as vrea de multe ori să mă duc. Dar mi-i urât acasă singur, și nu știu, parcă mă atrage o vrajă.

Terasa pentru mine a ajuns ca o gazetă de unde află tot felul de știri, o gazetă de care ai vrea să te lipsești, dar care o citești de ciudosele de a ști ce s'a mai întâmplat în a lume, și de a prăpădi vremea.

În sfârșit un rău, care-mi dă pricina să nu-mi caut de treabă cum se cuvine; mă face să vorbesc prea mult, să mă întalnesc cu tipurile de care nu-mi plac, să mă supăr și să infrunt obrăznicia unuia și altuia și poate mă face să nu-mi îndeplinesc unele din datoriile de om de lume, și poate mă face și pe mine nesuferit altora, deși multe am văzut și învățat în această mare bibliotecă de cărți nescrise, și cu paginile răsletite, pe care un autor ar avea mult de lucru să le adune și să le pue fiecare la locul lor. Căci Terasa, spre fericirea antreprenorului, e un jarmarac, pe lângă „Cafeneaua artiștilor” cum ne plănușă s'o vedem la început. Aicea când e vară și vreme frumoasă, nu găsești

BĂTRÂNĂ

Bătrâna toarce dintr'un fus,
Cu împletite fire,
Copilul ei sub steag s'a dus
Să lupte în ostire;
Dar până azi nu are-un rână
Cu veste despre dânsul
Prin cap îi fulgeră un gând
Și-o podidește plânsul.

Într'o clipire, măi târziu,
Din negrul vis, bătrâna
Tresare de odată viu
Și-și trece pe ochi cu mâna.
Un tropot și un zângănit
Puternice urale
Străbat văzduhul, ascuțit,
Din deal și până'n vale.

Se 'ntorc din luptă mulți feciori
La vetrele iubite
Și înainte es cu flori
Femeile grăbite.
Iși întindea și mic și mari,
Cu bucurie, mâna
Pe-al ei copil însă 'n zadar
Il caută, bătrâna.

Ea alerga în sus și'n jos
Prin gloată, în neștire,
Dar nu-și găsea fiul chipos
Și nu-și venea în fire.
Atunci din ei s'a desfcut
Sergentul și 'ntr'o clipă
Ca morți cu toții au tacut
Iar ei grăi, în pripă:

— Bătrâno! Fiul tău s'a stins
În lupta pentru țară,
Șin piept, pe rană, i s'a prins
Virtutea militară!
Că nu-l mai plângi de loc pe el
Să nu-l mai plângi, ia seamă
Căci fiul care moare-ast-fel
Cinstește pe-a lui mamă.

Un trăznet par'car fi lovit
Așa căzu de țute
Bătrâna, când i s'a vestit
Că fiul ei pierdut e.
„El n'a venit? Mă duc și eu!”
Doar aste vorbe prinse
Bătrâna să le sufle greu
Ș'apoi, ușor, se stinse.

Afară pe un pat de lemn,
Intinsă e bătrâna
Ostașii fac al crucei semn
Și îi scărută mâna.
In sat începe a inopta,
Un clopot, jalnic, sună;
Iar moartea, tainic, surădea
Sub razele de lună.

Ionescu-Quintus.

ANECDOTE CELEBRE

Din curțile monarhilor

Un rege al Portugaliei voind să scrie Papei, însărcină pe unul din oamenii săi dela Curte să redacteze o scrisoare. Regele declară că va compune și el una și va expedia apoi scrisoarea pe care o va găsi mai bună. După citirea ambelor scrisori, regele nu se putu abține să recunoască că scrisoarea curteanului său e de preferat.

Curteanul răspunse cu o adâncă înclinare și se grăbi să se despartă de cel mai bun amic al său.

— „Căci” — zise el — „nu mai pot avea nici un rol la Curte din momentul ce regele știe că sunt mai inteligent ca dânsul!”

Într'o zi i se prezentă lui Ludovic XIV un ofițer, care urma să fie însărcinat cu o înaltă demnitate.

— „E prea bătrân!” — observă regele.

— „Sire” — răspunse ofițerul, care cunoștea bine obiceiurile dela Curte — „nu sunt decât cu 4 ani mai în vârstă ca M. V. și sper să-mi mai pot exercita funcțiunea în demnitatea ce mi-o oferiți, timp de 25 de ani!”

Regele îi incredință postul cerut.

Temperatura Săptămânei

D-rul M. Minovici și Holera

Directorul serv. sanitar. — Nu măi plecî?

Madam Virgula. — Nu, «Dâmbovița apă dulce, cine bea nu se măi duce!»

Desen de B. ARG.

Reginei Maria Antoineta, i se prezentă odată un bătrân general austriac, care în tot timpul prezentării nu vorbi decât de cei doi cai ai săi de predilecție pe cari îi utiliza în timp de război.

La proxima zi de recepție, regina neștiind ce să vorbească cu bătrânul general, îl întrebă pe care din cei doi cai ai săi preferă.

— „Madame” — răspunse bătrânul, cu o seriozitate comică — „presupunând că într'o luptă încălec întâi murgul, atunci nu l'ași descăleca decât pentru a încăleca bălțatul, și presupunând că am încălecat bălțatul nu l'ași descăleca decât pentru a încăleca murgul!”

După o scurtă pauză discuția se întinse asupra doamnelor de la Curte, dintre cari două treceau drept foarte frumoase. Regina ceru d-lui De Vaudreuil care se afla lângă dânsa să-și spue părerea, și acesta imitând seriozitatea generalului austriac, dădu imediat următorul răspuns:

— Madame, presupunând că într'o luptă încălec întâi...

— „Destul, destul!” — intrerupse regina furioasă.

EX-LIBRIS

PENTRU PATRIE — piesă. IMPRESII, proză și versuri, de Al. Filoreanu.

Patria e foarte supărată, patria, de sigur, se va răzbuna. Ea nu poate să fie recunoscătoare orîi cui îi vine poftă să o laude. D-lui Al. Filoreanu nici prin gând nu poate să-i treacă cât de indignată e patria în contra d-sale și fiindcă indignarea ei e prea mare, așa demare în cât sârmana a rămas impietrită, ne vom lua sarcina, foarte neplăcută de altfel, să-i spunem d-lui Filoreanu, pentru că opera d-sale e o operă criminală.

Voși spune poate că nu o va citi

nimeni și deci patria s'a alarmat de prisos. Nu, se vor găsi și persoane, cari fie silite, fie că nu au ceva mai bun de făcut, fie că nu au destulă cultură, cari să citească naivitățile d-lui Filoreanu și e o datorie să le atragem băgarea de seamă.

Într'un volum de 70 pagini, d. Filoreanu publică articole ce le-a mai publicat odată — așa cel puțin spune d-sa — prin ziare și reviste, poezii, schițe literare, politice, satire, ba și epigrame, cum și o piesă. Așa de pildă adresându-se criticilor, într'un moment de luciditate, profetizează:

Pana-mă, de-ar fi chiar măiastră,
Le va face măi mult silă.

Până și subliniatul cuvântului silă e tot opera autorului. Măi profet nu putea să fie.

Piesa e „în 4 acte, 3 tablouri și o apoteoză... finală!”

D. Filoreanu își bate joc de ostașii noștri, astfel, descrie pe un bătrân general, veteran de 65 ani, (1877 plus 65 ani este egal cu 1942, an în care nu a ajuns încă), „foarte încăruntit”, „adevărat militar”, să spună: „De și-s bătrân dar am inimă de român”, ca și cum un militar când îmbătrânește pierde calitatea de român. Soldații din piesă apoi, când strigă ura, delirează...

Dar ar trebui să reproducem piesa întregă, cu acțiunea ei copilărească, cu expresiunile mahalagești cu entuziasmul cel de comandă.

Poate că se vor găsi persoane niiloase, cari să invoce scuza că autorul, fiind prea entuziasmat de evenimentele prin cari a trecut țara, a scris cum s'a priceput, „cum l-a tăiat capul”, vorba românească.

Da, dar măi e ceva. După prima pagină în care se vede fotografia autorului, într'o poziție de inspirat, cu mâna în care ține un plavaz reze-mându-și tâmpla, urmează o scrisoare a D-rei Elena Văcărescu, scrisoare reprodușă aidoma, manuscris fotografiat, și în care, între altele, se spune: „Fiți deci lăudat pentru această gingașe și fermecătoare carte (sublinierile sunt de astă dată

ale mele), în care salut un delicat dar făcut publicului...”

Orî d-ra Elena Văcărescu a voit să facă o glumă pe scoteala autorului, orî nu a citit cartea. D-ra Văcărescu e o literată distinsă, care știe și limba românească tot așa de bine ca și pe cea franțuzească. D-sa știe apoi măi bine ca mulți dintre literații noștri ce-ar însemna un dar delicat pentru public și pentru multe din scrierile d-sale s'ar putea întrebuița o asemenea expresie, dar nu și pentru opera d-lui Filoreanu!

Gândiți-vă! Autorul, care și-a prevenit publicul în contra criticilor, are un certificat de talent din partea d-rei Văcărescu, a uzat de el, căci l-a reproduș în original și ne întemeindu-se pe talent, va argumenta cu acea scrisoare: Ce tot spun criticii negrii la suflet, uite ce spune d-ra Văcărescu. Tocmai din cauza acestui certificat ne-am ocupat și de opera d-lui Filoreanu, altfel poate am fi renunțat, după cum de sigur ar renunțat toți cei cari fac recensuniile cărților prin ziare și reviste.

D-ra Văcărescu trebuia să citească doar subtitlul, ca să se convingă, că nu trebuie să incurajeze lipsa de cultură și incoerența; auziți!

„Această lucrare e'o prefață de D-ra Elena Văcărescu, distinsă scriitoare română (vedeți d-ra Văcărescu), e o continuare la volumele-mi „Din depărtări” și... „Miresme” ce vor apare în curând!”

Poftim, o continuare, care apare înainte și un început care promite să apară, după ce a apărut continuarea. Apoi atâta lipsă de judecată nu era un argument pentru d-ra Văcărescu, să renunțe la acea prefață?

Dar văd că am făcut reclamă d-lui Filoreanu, fără să vreați. Te pomenești că se vor găsi cititori, cari să dea 3 lei. („Se vinde în cost” spune autorul), pentru a-și ușuri digestia răsând. Și vă spun drept așa fi foarte necăjit, dacă m-ași face

NOUA SERIE A Marilor Premii Ziarul UNIVERSUL

abonaților săi la tragerea din luna Noembrie 1913:

Leï **6.000** **Leï**
BANI IN NUMERAR

Un elegant DORMITOR de BRONZ

de mare valoare, al 10-lea dormitor furnizat pentru premiile noastre, de cel mai recomandabil depozit de mobile de fier și bronz „Industria Metalică MARCU” și una SOBĂ „GODIN” „Industria Metalică MARCU”
bulevardul Elisabeta No. 8, București

JUMATATE GARNITURA MOBILA COMPUSĂ DIN : O CANAPEA, DOUA FOTOLIERI ȘI PATRU SCAUNE.

O Oglindă venețiană. - Una masă elegantă de mahon cu cristal

Una frumoasă Lampă pentru atârnat. - Una sobă calorifer sistem german

Toate acestea cumpărate dela marele magazin de mobilat MARCO DATTELKREMER, strada Carol No. 62, București.

Un Dormitor de lemn fin

construit în marea fabrică de Meștre de lemn MARIN V. GANEA, șoseaua Miha-Bravul No. 37 și strada Șerbănică No. 10. —
Succesala : Calea Victoriei No. 107.

3 Costume naționale

Un elegant și pioresc costum țărănesc pentru dame model Breaza de o culoare albastră ca a cerului senin
Un splendid costum țărănesc ca acela al Rucăre, celor roșu, dulce însă la vedere și bogat împodobit.
Un costum țărănesc după modelul celor purtate de Câmpulungence, neîntre ut, sferb, așa cum numai în vis ai vedea, a b.

DOUĂ GHEBE FINE drăguțe, de te-ar lovid a orice orășencă cu gust
O CAMAȘUTA lucrată cu o rară delicatete în galben și negru

UN GRAMOFON foarte elegant, cutia de stejar, cu plachete de metal și lin nichelat, cu 6 plăci duble, adică 12 cântec.

UN FLAUT DE ABANOS, cu 12 clape, într-o cutie fină căptușită cu caștea.

UNA VIOLĂ FINĂ cu arcuș și accesorii de rezervă.

Toate aceste cumpărate de la Marele Magazin de muzică Jean Feder, București, calea Victoriei 54, Furnizorul Curții Regale.

UNA MADOLINA italiană, de palisandru, ornamentată, cu tastiera prelungită, specială pentru concert.

UNA CHITARA cu mecanică.

UNA HARMONICA cu două rânduri, cu 19 clape și 4 basuri, burduful dublu, cu colțuri de metal.

Cumpărate de la Magazinul de muzică „La Harpa”, București, strada Colței No. 5.

UNA BICICLETA ELEGANTĂ «SPORT» cu roata liberă și frână automată prin contrapezajare.

UNA PUȘCA de vânatoare cu două țevi, țevile de oțel, «Bayard», din renumita fabrică de arme «Pieper-Bayard». Această armă are 4 zăvoare de siguranță, țeava stângă choke-bore și poate întrebuița atât pulberea neagră, cât și pulberea fără fum.

UNA CARABINA semi-automată de mare precizie «Pieper» cu tirul garantat precis.

UN REVOLVER SISTEMATIC.

Cumpărate de la marele magazin de arme și biciclete B. D. Zismann, furnizorul Curții Regale, calea Victoriei 44, București.

UN POLICANDRU fin Venegran cu 3 brațe, pentru gaz aerian, cumpărat dela renumita Casă Teirch & Comp. Succesorii Carol Weinlich, str. Cobălăescu (fost berzei) No. 9 București.

UN COSTUM DE HAINE (saco) după măsură și alegerea stoffei, care se va confecționa de cunoscuta croitorie Jaques Grünberg, str. Academiei No. 25.

UNA FRUCTIERA în formă de scoică susținută de un in-geras stând pe pedestal; totul de metal argintat.

UNA FRUCTIERA cu sp. ce de grâu de metal oxidat

2 VASE DE CRISTAL culoarea închisă cu pictura de aur, în suport de metal argintat, cumpărate dela cunoscutul Ma-

gazin de bijuterii Th. Radivon, B-dul Elisabeta 8 bis, București.

UNA PENDULA MODERNA de perete, din lemn de nuc cu întorsul la 15 zile, sună ad la oră și jumătate.

UN CEASORNIC DE MASA pentru salon, frumos bronzat, garnisit cu pietre similii și așezat pe o stâncă înhamată cu un cerb.

UN CEASORNIC DE BIUROU frumos bronzat, având calendar mecanic.

6 LINGURIȚE, AURITE și frumos emailate, cu vederi din București, aranjate în cutie tapisată.

Toate aceste cumpărate dela cunoscutul Magazin de Bijuterie și ceasornicarie. Ceasornicaria Colței str. Colței 31.

2 CEASORNICE DE AUR 14 carate cu câte 3 capace No. 87 pentru bărbați.

3 CEASORNICE DE AUR 14 carate cu câte 3 capace No. 88 pentru bărbați.

1 CEASORNIC DE AUR 14 carate cu 3 capace No. 92 pentru bărbați.

5 CEASORNICE DE ARGINT cu bordura aurită cu câte 1 capac marca arpad, pentru bărbați.

6 CEASORNICE DE ARGINT cu bordura aurită cu câte 1 capac.

1 CEASORNIC DE AUR, având și broșă atârnat pe un lăntșor pentru damă.

3 CEASORNICE DE ARGINT cu brățări pentru dame.

1 CEASORNIC DE AUR cu 3 capace emailat cu stelute, pentru dame.

1 CEASORNIC DE AUR emailat Miosetis, pentru dame.

1 CEASORNIC DE AUR cu 1 capac, pentru dame.

1 SPLENDID OU EMAILAT, suvenir din Carlsbad, cu fotografie Sprudel, servă pentru pudrieră într-o elegantă casetă tapisată cu mătase.

2 GARNITURI „NECESER” pentru toaletă de dame, fiecare garnitură având un elegant sacou.

6 CEASORNICE DE ARGINT oxidate, pentru bărbați.

3 Mașini de cusut de mână. - Un vagon de 10.000 kgr. lemne. - 25 Casete „Flora” conținând săpun, pudră și crema flora.

Afară de acestea, toți abonații mai primesc gratuit un volum din cărțile ce apar în Editura Ziarului „Universul” tipărite anume pentru abonați.

Prețurile de abonament sunt aceleași: Pe un an lei 18; pe 6 luni lei 9.15; pe 3 luni lei 4.65.

Pentru concursarea la premiile de mai sus, abonații pe un an primesc 30 bonuri, cei pe 6 luni 15 și cei pe 3 luni 5 bonuri. Abonații pe un an participă la două trageri, deci după prima tragere vor primi încă 30 bonuri pentru tragerea următoare. — Administrația „Universul” nu întrebuițează incasatori. Plata abonamentelor se face direct la casa administrației ziarului, prin mandat poștal sau în persoană.

Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice numind ca profesor la Școala de Arte frumoase din Iași, pe sculptorul George Dimitriu, ne facem o plăcută datorie a-l da o scurtă biografie.

S-a născut în comuna Dumbrăveni, județul Botoșani. Studiile liceale le-a făcut în București, trecând apoi la școala de arte frumoase, pe care o termină cu succes după cinci ani, fiind bursier, prin concurs în tot timpul studiilor.

După terminarea școlii, executând mai multe lucrări, fu remarcat într-o zi de ministrul Haret, care îi făcu o bursă și-l trimise la Paris pentru mai mult timp. Acolo inspirat din marii artiști ai lumii, făcu multe lucrări, împrăștiate pe la diferite persoane și muzee.

Din multe sale lucrări, ne aducem aminte: Durerea, Credința, Inghiturată, Supliciu, Visătorul, Florăreasa, Mortua est, Doi fericiți, etc., lucrări în care se observă imaginație aleasă și execuție admirabilă și din care redăm mai jos două clișee după cele mai reușite lucrări ale d-sale „Visătorul” și „Supliciu”.

Fiind în țară și expunând la Salon în anul trecut, ministrul Arion, împărțindu-l o lucrare pentru Pinacoteca noastră și acordându-i un premiu, sculptorul Dimitriu, plecă într-o călătorie de studii vizitând cu deamănuntul muzeele Budapestei, Venei, Münchenului, trecând apoi în Paris, vizită Louvre, Luxemburg, Cluny, Carnavalet, Guimet, Galliera, Petit și Grand Palais, Antica Decorativă, Invalidii, Trocadero, apoi Versailles, Chantilly, Fontainebleau, studiind cu deamănuntul lucrările marilor maestri, în timp de trei luni.

Înzestrat dar cu atâtea cunoștințe despre artă, postul ce i s'a incredintat, îi merita pe drept, școala de arte frumoase obținând un bun element.

București - Sakkarah

este titlul unui volum de impresii de călătorie apărut în curând și datorit d-lui Mesugear. Volumul acesta cu vreo 70 de ilustrații, elegant tipărit, cu coperta colorată. Scriere instructivă și amuzantă, e merită să aibă un deosebit succes și o recomandăm tuturor cititorilor noștri. PREȚUL 1 LEU. Se poate procura dela librăriile și dela depozitele principale, cum și dela administrația ziarului „Universul”.

de Victor Eftimiu

Din vârful de munte, din vânatul cer

*Coboară tărta înserare,
Departa se nălță o dără de fum
Și un han se străvede în zare.*

*Departa, Vodena cu ape ce cad,
Roșete 'n amurgul de sânge,
Pădurea de rodii se clatină în
Iar fruzza măgdalilor plânge.*

*— La hanul decolo, sănt două odăi
(Bulgarul, Grecul șoptește):
Intruna te culcă torărășe, tu
Iar ea lângă tine — „Firește!”*

„Și noaptea se lasă pe munte, pe han,

*Și noaptea se face târzie
Antartul nu doarme, ci vede în gând
Ur ceas mai târziu ce-o să fie.*

„— Bulgarul de alături, e frate creștin,

*Dar fie și frate Creștinul!
Vecinul de-acolo, e dușman... bulgar!
Frdin? So creadă vecinul!”*

*In mână cuțitul... Și ochii aprinși...
Răsuflete stinse... ușoare...
Dar când să deschidă, șoptește
îngrozit:*

Bulgarul venea să-l omoare...

Povestea aceasta a grecului și-a bulgarului este simbolul urii de naționalitate a neamurilor vecine. Luptele lor vor ține încă, din ce în ce mai îndârjite, cu toată pacea de la București, care a înăsprit și mai mult relațiile dintre aceste două popoare.

Convorbiri astronomice

Cometa Westphal

Obiectele cercetărilor astronomilor sunt după cum se știe, cu totul străine de planeta noastră. Lumea lor e lumea astrelor, printre care e socotit și Pământul tot ca un simplu corp cereș. Se ocupă și astronomii de Pământ, dar își vor vorbi despre cele două-sprezece mișcări ale lui, despre umbra ce o aruncă în spațiu prin care trece uneori Luna, despre cum s'ar vedea Pământul din Lună, sau din altă planetă etc. O cometă nouă e însă un eveniment totdeauna însemnat pentru astronomi.

Orî cât de neînsemnată ar fi cometa, ea tot e observată cu grijă. I se calculează drumul, i se observă transformările ce le suferă.

Anul acesta nu a fost lipsit de comete. Prima cometă, cea descoperită de Schuamasse a putut fi urmărită cu cele mai mici lunete. Cometa Metcalf de asemenea. Cometa Neujmin e prea puțin strălucitoare. E însă foarte curioasă, căci se prezintă cu un sâmburele perfect stelar și dacă placa fotografică nu ar fi descoperit o coadă fină, cometa aceasta ar fi putut trece pentru multă vreme încă în rândul planetelor mici. În urmă s'a găsit că se învârtete în jurul soarelui numai în 9 ani, făcând parte din grupul de comete ce ține de Jupiter.

Primele două comete le-am urmărit și eu, cometa Neujmin însă nu am văzut-o.

În seara de 1 Octombrie stil nou, ca de obicei, priveam cerul cu binoclu, un binoclu Zeiss, care mărește de 8 ori. În constelația Vărsătorului dau peste un norișor luminos; mă uit cu ochii liberi ca să judec după stele ce pozițiune avea acel norișor.

Se afla tocmă acolo unde contempla de ani de zile o îngrămădire de stele, un „cluster”, care are

Beta.

La 3 Octombrie stil nou, primii o înștiințare a biroului central din Kiel, cum că un amator astronom din Statele-Unite, d. Delavan a descoperit o cometă, care nu e de cât cometa Westphal, care se învârtete în jurul Soarelui în 61 ani și care era așteptată.

Astronomische Nachrichten indica și drumul cometei pe bolta cerească. Consultând un atlas, găsi că cea ce văzusem la 1 Octombrie era chiar cometa, care se afla în imediata apropiere a îngrămădirii de stele. Vă închipuiți necazul meu. O văzusem trei zile după ce fusese descoperită și o luasem drept un obiect „cluster”. E drept că semăna. Deosebirea aparentă dintre cele două norișete cerești e dar faptul, că îngrămădirea de stele în chestiune, care poartă numele de Messier 2 (No. 2 din catalogul lui Messier), are un diametru mai mic și mijlocul e mai luminos, pe când cometa Westphal, în acea seară, avea un diametru mai mare și centrul mai puțin luminos. Dacă întrebăm luna, vedeam mai repede deosebirea.

La 4 Octombrie, când am observat cometa Westphal cu luneta, se prezintă cu un diametru destul de mare, 18—20 minute de arc (Luna are un diametru de vreo jumătate de grad) cu centru mai luminos. În prezent își continuă drumul spre nord și poate fi văzută cu un binoclu bun, când îi știți pozițiunea pe cer.

Cometa Westphal a fost descoperită în 1852 de Westphal din Göttingen și câteva zile mai târziu de Peters în Constantinopol și deși nu e o cometă strălucitoare, face un dram destul de lung, căci călătorește timp de 61 ani în jurul Soarelui, adică o vor vedea cei cari vor trăi în anul 1974.

Modul cum a fost descoperită în 1913, dovedește, că orice iubitor al cerului poate să fie folositor astronomiei. D. Delavan trebuie să fie un amator, căci nu știu numele până zilele trecute. În nici o revistă, în nici un anuar astronomic nu i-am găsit numele. De sigur, are vreo lunetă mică, sau poate numai un binoclu. Câte descoperiri însemnate nu fac simplii amatori, chiar în veacul acesta când există nemărate observatoare, când sunt atât de mulți astronomi. Cerul e imens, bogățiile lui nenumerate și fiecare astronom are partea lui de muncă, după un program bine stabilit. Amatori sunt însă liberi să studieze cerul cum vor. Ajunge o lunetă mică, un binoclu și uneori numai ochii, ca să faci o descoperire. Anderson a descoperit două stele, Enebă o alta și câți alți amatori nu au descoperit stele variabile, comete etc.

Ajunge să cunoști constelațiunile, stelele principale uneori, ajunge să iubești cerul, să i privești în fiecare seară, să-l cercetezi sistematic, ca să poți face o descoperire „cără” să folosească.

E drept că acest studiu nu aduce nici un folos material și grija zilei de mâine preocupă prea mult pe oamenii. Cu toate acestea ei nu știu, că studiul cerului procură consolățiuni, pe cari nici un alt studiu nu poate să ți le dea. Cerul poate să te contemple o oră. Nemărginirea înghețe în sânul ei orice preocupare a sufletului.

Victor Anestin

Din jos de iaz, la marginea râului, Saveta, fata prundarului, se înclină de două ori spre oginda încrețită a apei și apoi cu cofele pline, cu ochii în pământ, încordată ușor sub povară, se îndreaptă spre parlezul din fundul grădinii. Lângă gardul de nuiele poposește o leacă. Brațele îi alunecă moarte dealungul trupului, capul îi cade pe piept, iar sub dunga neagră a genelor răsar câțiva picuri mărunti care se scurg domol pe obrajii plini și îmbujorați. Și așa rămâne un răstimp pierdută. Apoi deodată privirea i se îndreaptă spre turnușoarele de spumă ce tropăse în bălăcana iazului. În creșterea ei încep să hăuc o sumedenie de gânduri ciudate de care i-e groază, care o chinuiesc, dar care totuși o ademenească neîncrețit ca o chemare mută și stăruitoare... Într'un târziu se desmeticește, și cu o sfortare hotărâtă, își curmă plânsul. Dar când ajunge la căsuța țuguiată și intră în tindă, lacrimile o pedidesc iarăși pe furis.

Măsa, o femeie vânjoasă, cu o gură ca melița, suffocată până în genunchi, văzând-o iar pleostită și locită, se cătrănește foc:

— Ce-i cu tine, fată?... Ce te tot bocesci parcă te-ar fi părăsit mirele?...

Saveta tresare spăimântată și deabia poate bălăbi câteva vorbe sdruincinate. Lacrimile însă încep să curgă și mai năvalnic.

Mama se uită mirată la fată. Dintr-o vreme s'o ocărăscă, dar când îl vede ochii stinși, obrajii arși, când o vede atât de prăpadită, o cuprinde mila și glasul i se înmoae, privirea i se îndulcește:

— Spune-mi, draga mamii, spune-mi ce te doare?

Fata se oprește în prag, stă o clipă pe gânduri, apoi răspunde cu glas năbușit:

— Nimic, maică... Nimic... Zău nimic...

Mama privește lung în urma ei, elatică din cap și bombăne îngrijorată:

— Are ceva... de bună seamă are ceva fata asta...

În porumbiștea din dosul casei Saveta se oprește. Întrebarea mamei îi răscolise deodată toată durerea. Se lăsa jos și-si lipi fruntea de pământ. Lacrimile i se scădeau. Numai oftări adânci se mai desprindeau din pieptul ei rotunjit, oftările plânsului înecat care sugrumă sufletul. Un fior de fierbințeală o cutremură din creștet până în tălpi. Buzele ei stinse, învinețite, murmură trăgănat:

— Nu se poate... nu se poate...

De trei săptămâni îi furnică în urechi un gând, de când Florica prundarului îi spusese că feciorul popii se îngoașă. Când a auzit asta, a simțit că i se infixe o săgeată otrăvită în inimă.

Dați e adevărat, mă arunc în bălăcana iazului -- s'a zis ca atunci și de-atunci mereu o muncește gânul acesta.

Privirea i se tulbură, sângele îi clocește în vine gândindu-se la ceea ce îndură ea de-atunci. Dar apoi repede, fără nici o trecere, o năpădesc alte amintiri. Lumea i se înseninează și-i pare rău că-si afurisește iubirea. Și vetele năpraznice încetează înfrânte de adierea trecutului care i se desfășoară ca o poveste frumoasă, fermecătoare...

... Era spre toamnă atunci... pe vremea secerișului, întocmai ca și astăzi. Ea încă nu împlinise șaptesprezece ani. Deabia în vara aceea începuse a merge la țară. Și-i ziceau oamenii „frumoasa lui Ion-Prundarul"... Așa-i ziceau.

Și s'a întâlnit, pe câmp, venind dela heldă, s'a întâlnit cu feciorul popii. Iar i-a dat binețe, cum se cuvine, iar el i-a mulțumit și a înre-

bat-o dacă nu i-e frică seara pe hotar. Dar încă nu era seară și ea a râs și i-a răspuns că nu i-e frică și că încă nu e întuneric. El însă a zis că ba se întunecă și că are s'o însoțească până în sat ca să nu-i fie frică... Și ei îi era rușine, iar de rușine ce-i era, la început deabia a putut să bolborosească ceva.

Pe urmă totuși s'a îmbărbătat, căci boerul era vorbăreț și știa povești multe și de toate. S'apoi avea un glas înalt ca mătasa care te mângăia și te încălzea. Și avea niște ochi mari, negri, și pe obrazul stâng, în dreptul mustăcioarei deabia nișite, un semn cât un pui de linte. Și-i stătea bine așa...

Și a tot povestit feciorul popii... a povestit și nu i-a stat gura nici o leacă. I-a spus c'a isprăvit cu învățătura și acuma se face doctor... Și ea îl asculta bucușă și ar fi dorit să fie cât mai lung drumul până în sat...

Apoi, într'un loc, boerul s'a oprit... s'a oprit tocmai sub părul cel pădureț din livada lui Siminoc. Pe jos era prund de pere sălbatece mărunte și galbene da turta de ceară... Și s'a oprit și Saveta cu toate că ceva îi spunea să nu se oprească... S'atunci boerul a luat-o de mână și mâța lui era suptă și rece ca o steluță de zăpadă...

Saveta tremura... tremura ca varga de mesteacăn, iar inima îi svăcnea nebuneste. Și feciorul popii a început a-i șopti vorbe dulci. Ea nu înțelegea rostul vorbelor lui, dar glasul îi mângăia sufletul ca o sărutare de mamă... Și feciorul popii a cuprins-o de mijloc... Ea a dat să-i respingă și i-a zis: „Boerule, fiu bun și mă lasă în pace...". Dar el a strâns-o pătimaș în brațe și a sărutat-o pe buze. Și în minutul acela a simțit Saveta că deodată tot sângele i se aprinde, că o pătrunde o fierbințeală mare, că îl cad în jos brațele... Și feciorul popii a putut face cu dânsa orice, căci ea nu s'a mai împotrivit...

Era noapte cum se cade când a ajuns acasă și măsa a certat-o... a certat-o ca pe-o slujnică. Atunci ei nu i-a păsat de dojană și nu s'a spăimântat de cuvintele de ocără. Acuma însă îi răsună mereu în urechi ca o vijelie:

— Iea seama, fă, iea seama! Să nu-mi aud vorbe slabe pe urma tal! Să nu te pângărești, să nu-mi faci rușine, că de mi-i face, cu mâinile mele te-oi slui și, slută, te-oi goni din ograda mea, să te duci unde te-or duce ochii, să cerșești pomana oamenilor fără milă și să nu-ți mai aud nici de nume!...

A doua zi însă Saveta iar s'a întâlnit cu feciorul popii. Și de nu-l vedea două zile, nu mai avea odihnă...

Ca niște fulgerări semine i se perindă acuma toate prin minte. Și fata parcă i se mai înseninează...

Dar gândurile triste o cotropesc iar numai decât aducându-si aminte cum o ocărăse acuma când o întâlnește pe apă, cum întorce capul și se face a n'o auzi când îi dă binețe, cum e mai străin ca cel mai rău străin... Caută să se mângăie zicându-si că așa trebuia să se sfârșească dragostea ei păcătoasă. Așa i-a fost scris, pesemne. Ea nu-i de seama lui. Ea e proastă și săracă. Ea i-a fost numai o jucărie, o petrecere de vreme. El trebuie să-și iea de nevastă o cucoană... Dar deodată se oprește și se întinde parcă s'ar împotrivi unei puteri vrăjmașe. Și-i vine să strige în gura mare, s'o audă toată lumea, că asta nu se poate, că asta-i o rușine grozavă... Vorbele i se îngrăunădesc în gât și nu le poate rosti, deși simte cum o sugrumă...

În casa lui Ion-Prundarul, la lumina înăbușită a opaițului, oare-

În curând se va inaugura cu o deosebită solemnitate pe piața Lincoln din Chicago (Statele Unite) un monument în memoria marelui poet și literat german Goethe, lucrat de profesorul Herman Hehn dela Aca-

deia de bele arte din Munchen. Monumentul reprezintă pe tânărul Goethe ca geniu, pe când activitatea spirituală a poetului este simbolizată printr'un vultur.

nii s'au așezat la masă. Pe la sfârșitul mesei inimile parcă se mai desmortește. Prundarul înaltă glasuri:

— Duminecă se cunună feciorul popii... Saveta se scoală tremurând de pe laviță... Fata ei e galbenă ca frunza veștedă de frăgar. Ese din casă cu pași rătăcitori și i se pare că se nărue dăsa în urma ei...

Din dosul unui deal răsare luna și se înalță sgribulită, ca un sloi de ghiată, în văzduhul înstelat. Un pânjenis de lumină albă, rece, se așterne peste desigurile codrilor adormiți.

Pe cărarea din porumbiște Saveta aleargă ca o năucă spre iaz. Tărâna scârțâie dureros sub leopăitul picioarelor ei desculțe. În burueni licuricii scilpesc ca niște punctulițe verzi, ca niște ochi vrăjmași, infuriați.

Și răul mugește infricosător în bezna nopții. Un vânt rece, umed vâltorește luciul oțelos al apei. Sbarciturile argintite se leagănă; se încurecă și se sparg. O mogăleată ciudată se svârcolește în apă câteva clipe făcând-o să bolborosească. Valurile nenșoase o înliță repede și o aruncă pe iaz la vale. În mijlocul vârtejului spumos și alb ca laptele strecurat. Vârtejurile o leagănă, o apasă la fund, apoi iar o scot, o svârle la mal și o acoperă cu nisip mărunt ca ochii pânzei zăbranicului. Luna zămbește ca un om nepăsător și se ascunde îndată la spatele unui nor negru ca julea...

Din literatura persană

IUBITEI

Cântece după Mirza Shaffi

*Cu tine inima-mi se împodobeste
Cum e împodobit cu soare cerul;
Tu strălucire-ai dai; și fără tine
Rămâne nepătruns, ascuns misterul*

*Astfel natura-și tine bogăția
Ascunsă, când e'n noapte cufundată
Și numai când zămbește mândrul
soare*

În plina-și strălucire se arată.

Iubirea

*Ci uită-ți durerea, tu, suflet închis
De n'o uita, curând mânăstire...
Din inima ta ai să faci, și în ea
Călugăr duioasa-ți iubire.*

*Prea mult tu te sbuciumi și dansa
în râs
la dragostea-ti. — Nu s'oprește
Să plângi; fii mai rece; când rece
te-arăți
Femea mai mult te iubeste.*

Ana Al. Codreanu

Intr'o noapte...

de L. Rebreanu

Din jos de iaz, la marginea râului. Saveta, fata prundarului, se închină de două ori spre oglinda încrețită a apei și apoi cu cofele pline, cu ochii în pământ, încordată ușor sub povară, se îndreaptă spre părleazul din fundul grădinii. Lângă gardul de nuiele poposește o leacă. Brațele îi alunecă moarte dealungul trupului, capul îi cade pe piept, iar sub dunga neagră a genelor răsar câțiva picuri mărunti care se scurg domol pe obrajii plini și îmbujorați. Și așa rămâne nu răstimp pierdută. Apoi deodată privirea i se îndreaptă spre turnușoarele de spumă ce tropăesc în bălăcana iazului. În creierii ei încep să hăuc o sumedenie de gânduri cludate de care i-e groază, care o chină, dar care totuși o ademenească neîncrețit ca o chemare mută și stăruitoare... Într'un târziu se desmeticește, și cu o sfortare hotărâtă, își curmă plânsul. Dar când ajunge la căsuța țiguită și intră în tindă, lacrimile o pedidese iarăși pe furis.

Mă-sa, o femeie vânjoasă, cu o gură ca melița, suflecă până 'n genunchi, văzând-o iar pleostită și boțită, se cătrănește foc:

— Ce-i cu tine, fată?... Ce te tot becești parcă te-ar fi părăsit mițele?...

Saveta tresare spăimântată și deabia poate bălăbi câteva vorbe sfâșiate. Lacrimile însă încep să curgă și mai năvalnic.

Mama se uită mirată la fată. Dinții vrea să o cătușă, dar când îl vede celui stins, obrajii arși, când o vede atât de prăpădită, o cuprind mila și glasul i se înmoaie, privirea i se îndulcește:

— Spune-mi, draga mamii, spune-mi ce te doare?

Fata se oprește în prag, stă o clipă pe gânduri, apoi răspunde cu glas năbușit:

— Nimic, mame... Nimic... Zău nimic...

Mama privește lung în urma ei, elatică din din și bombăne îngrijorată:

— Are ceva... de bună seamă are ceva fata asta...

În porumbiștea din dosul casei Saveta se oprește. Întrebarea mamei îi răscolise deodată toată durerea. Se lasă jos și-și lipi fruntea de pământ. Lacrimile i se secaseră. Numai oftări adânci se mai desprindeau din pieptul ei rotunjit, oftări plânsului înecat care sugrumă sufletul. Un fior de fierbințeală o cutremură din creștet până 'n tălpi. Buzele ei stinse, învinețite, murmură trăgănat:

— Nu se poate... nu se poate...

De trei săptămâni îi furnică în urechi un gând, de când Florica pădurarului îi spusese că feciorul popii se înșoară. Când a auzit asta, a simțit că i se înfige o săgeată otrăvită în inimă.

Dață e adevărat, mă arunc în bălăbăna iazului... așa zis ca atunci și de atunci mereu o muncește gânul acesta.

Privirea i se tulbură, sângele îi clocotește în vine gândindu-se la ceace îndură ea de atunci. Dar apoi repede, fără nici o trecere, o năpădesc alte amintiri. Lumea i se înseninează și-i pare rău că-și afurisește iubirea. Și vetele năpraznice încetează înfrânt de adierea trecutului care i se desfășoară ca o poveste frumoasă, fermecătoare...

... Era spre toamnă atunci... pe vremea scerșului, întocmai ca și astăzi. Ea încă nu împlinise șaptesprezece ani. Deabia în vara aceea începuse a merge la horă. Și-i ziceau oamenii „frumoasa lui Ion-Prundarului”. Așa-i ziceau.

Și s'a întâlnit, pe câmp, venind dela holdă, s'a întâlnit cu feciorul popii. Mă i-a dat binețe, cum se cuvine, iar el i-a mulțumit și a încre-

bat-o dacă nu i-e frică seara pe hotar. Dar încă nu era seară și ea a râs și i-a răspuns că nu i-e frică și că încă nu e întuneric. El însă a zis că ba se întunecă și că are să o înșoțească până 'n sat ca să nu-i fie frică... Și ei îi era rușine, iar de rușine ce i era, la început deabia a putut să holborosească ceva.

Pe urmă totuși s'a îmbărbătat, căci boerul era vorbăreț și știa povești multe și de toate. Și apoi avea un glas moale ca mătasa care te mângăia și te încălzea. Și avea niște ochi mari, negri, și pe obrazul stâng, în dreptul mustăcioarei deabia mijite, un semn cât un puț de linte. Și-i stătea bine așa...

Și a tot povestit feciorul popii... a povestit și nu i-a stat gura nici o leacă. I-a spus că isprăvit cu învățătura și acuma se face doctor... Și ea îl asculta bucuroasă și ar fi dorit să fie cât mai lung drumul până 'n sat...

Apoi, într'un loc, boerul s'a oprit... s'a oprit tocmai sub părul cel pădureț din livada lui Siminoc. Pe jos era prund de pere sălbatece mărunte și galbene de turta de ceară... Și s'a oprit și Saveta cu toate că ceva îi spunea să nu se oprească... Ș'atunci boerul a luat-o de mână și mâța lui era suptă și rece ca o steluță de zăpadă...

Saveta tremura... tremura ca varga de mestecăni, iar inima îi svâcnea nebunește. Și feciorul popii a început să-i șopte vorbe dulci. Ea nu înțelegea rostul vorbelor lui, dar glasul îi mângăia sufletul ca o sărutare de mamă... Și feciorul popii a cuprins-o de mijloc... Ea a dat să-i respingă și i-a zis: „Boerule, fiu bun și mă lasă 'n pace...” Dar el a strâns-o pătimaș în brațe și a sărutat-o pe buze. Și 'n minutul acela a simțit Saveta că deodată tot sângele i se aprinde, că o pătrunde o fierbințeală mare, că îi cad în jos brațele... Și feciorul popii a putut face cu dansa orice, căci ea nu s'a mai împotrivit...

Era noapte cum se cade când a ajuns acasă și mă-sa a certat-o... a certat-o ca pe o slujnică. Atunci el nu i-a păsă de dojană și nu s'a spăimântat de cuvintele de ocără. Acuma însă îi răsună mereu în urechi ca o vijelie:

— Ica seama, fă, ica seama! Să nu-mi aud vorbe slabe pe urma tai! Să nu te pângărești, să nu-mi faci rușine, că de mi-î face, cu mâinile mele te-oi sluși și, sluti, te-oi goni din ograda mea, să te duci unde te-or duce ochii, să cerșești pomana oamenilor fără milă și să nu-ți mai aud nici de nume!...

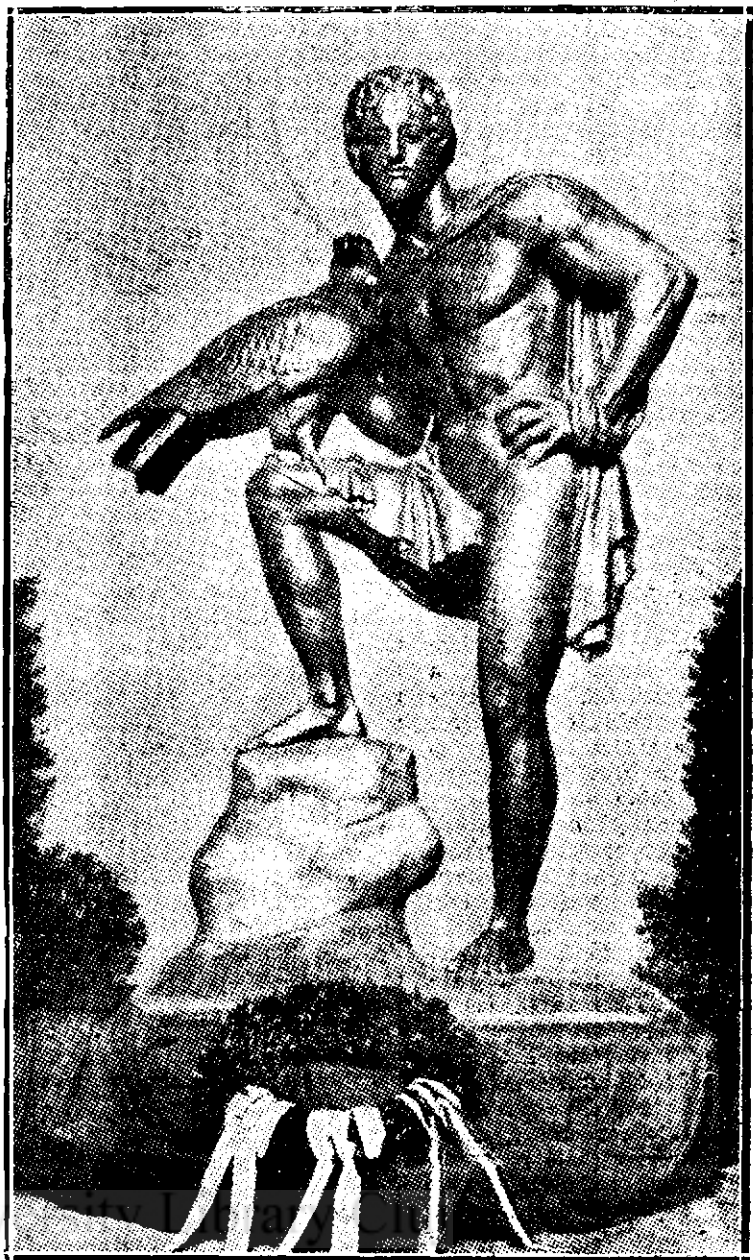
A doua zi însă Saveta iar s'a întâlnit cu feciorul popii. Și de nu-l vedea două zile, nu mai avea odihnă...

Ca niște fulgerări senine i se pîrîndă acuma toate prin minte. Și așa parcă i se mai înseninează...

Dar gândurile triste o cotorpesc iar numai decât aducându-și aminte cum o ozelește acuma când o întâlnește pe uliță, cum întearce capul și se face a n'o auzi când îi dă binețe, cum e mai străin ca cel mai rău străin... Caută să se mângăie zicându-și că așa trebuia să se sfârșească dragostea ei păcătoasă. Așa i-a fost scris, pesemne. Ea nu-i de seama lui. Ea e proastă și săracă. Ea i-a fost numai o jucărie, o petrecere de vreme. El trebuie să-și iea de nevastă o cuccană... Dar deodată se oprește și se întinde parcă s'ar împotrivi unei puteri vrăjmașe. Și-i vine să strige în gura mare, să audă toată lumea, că asta nu se poate, că asta-i o rușine grozavă... Vorbele i se îngrădădese în gât și nu le poate rosti, deși simte cum o sugrumă...

În casa lui Ion-Prundarului, la lumina înăbușită a opaițului, oame-

Un monument al poetului german Goethe IN AMERICA

În curând se va inaugura cu o deosebită solemnitate pe piața Lincoln din Chicago (Statele Unite) un monument în memoria marelui poet și literat german Goethe, lucrat de profesorul Herman Hehn dela Aca-

deia de bele arte din Munchen.

Monumentul reprezintă pe tânărul Goethe ca geniu, pe când activitatea spirituală a poetului este simbolizată printr'un vultur.

Din literatura persană

IUBITEI

Căntece după Mirza Shaffi

*Cu tine inima-mă se 'mpodobește
Cum e 'mpodobit cu soare cerul;
Tu strălucire-i dai; și 'fără tine
Râmdne nepătruns, ascuns misterul*

*Astfel natura-și ține bogăția
Ascunsă, când e 'n noapte cufundată
Și numai când zămbește mândrul
soare*

În plină-și strălucire se arată.

Iubirea

*Ci uită-ți durerea, tu, suflet închis
De n'o uși, curând mănăstire
Din inima ta ai să faci, și în ea
Călugăr duioasa-ți iubire...*

*Prea mult tu te sbuciumi și dansa
în răs
la dragostea-ți. -- Nu folosește
Să plângi; fii moare rece; când rece
te-arăți*

Femeea măi mult te iubește

Ana Al. Codreanu

O vizită la casa d-lui Ion Kalinderu

Acum câte-va zile am avut onoarea să prezint d-lui Ioan Kalinderu, administratorul domeniilor Coroanei pe d. Vasile Cotovu, directorul școlii de băieți din Hârșova și al muzeului înființat de d-sa în acest oraș dobrogean, cu multă trudă, pricepere și cu sacrificii personale. Cu această ocaziune am manifestat fostului președinte al Academiei române dorința de a vizita muzeul d-sale de tablouri și antichități. — Casa voastră este ziceți, ne-a corectat modestul și neobositul savant care, în momentul când ne-a primit în sala mare a consiliului, era ocupat cu lucrările comisiei monumentelor istorice al cărei președinte este, ca unul care a fost însărcinat cu elaborarea legii pentru înființarea acestei instituții menită să reinvie trecutul țării noastre, așa de bine documentat prin numeroase monumente, în mare parte căzute în ruină.

În ziua și la ora ce d-sa a binevoit a ne fixa, ne-am prezentat la „casa” Kalinderu din str. Renașterii unde personalul casei, avizat din vreme, ne-a arătat comorile conținute într-o sală. Cuvântul „comorii” nu este deloc exagerat; căci antichitățile împrăștiate cu profuziune în cele opt camere și patru săli din casa veche în care locuiește d. Kalinderu, precum și cele orânduite în pinacoteca cea nouă ce se ridică falnic în fața ei — și cu care este în legătură printr-o galerie, garnisită de asemenea cu obiecte de artă și tapetată cu tablouri — sunt neprețuite. Este destul să cităm la întâmplare câte-va din aceste tablouri, desene și obiecte dispărute cari ne-au atras mai mult privirea, așezate pe mese, etajere, biurouri, dulapuri, fixate în pereți și împodobind cel mai mic colț al camerilor, pentru a putea judeca valoarea lor, atât din punctul de vedere artistic cât și de acel al antichității. Astfel, în sala de intrare remarcăm șase mari desene în cărbune de Emil Levy, copii după Corregio și Ledoux, pastelluri, statuete de marinoră a căror linie consacra talentul artistului ce le-a modelat, iar în mijlocul sălei, un biurou mare de nuc, sculptat, lucrat în atelierul palatului regal, și la ornamentarea căruia a luat parte și M. S. Regele Carol. În salonul din dreapta, printre alte copii de opere celebre, un frumos tablou de Renaldini reprezentând pe Tancred venind la Arnis în pădurea fermecată. În camera turcească de alături, în fața sofalei, se înalță pe tava lui, în circumferință de aproape un metru un splendid murgal de aramă, filigranat în partea superioară ca și capacul lui; pe peretele din stânga sofalei: un tablou mare, în ulei, de Josef Graf. Camera zisă „cu soba rotundă” conține mai multe vitrine încercate cu vase de porcelan, de bronz, de argint vechi, tăvițe și monede vechi. Atârând de tavan: candeluse-suspensiv, asemenea de argint vechi, filigranate, de formă bizantină; pe pereți: tablouri și desene de o reală valoare. În salonaș am remarcat patru frumoase tablouri în ulei, (copii) de Boticelli. În salonul-biurou: litografii, fotografii și numeroase obiecte de artă ce strălucesc prin toate colțurile; lângă peretele din dreapta: un biurou mare de nuc, pe care a lucrat d. I. Kalinderu în cei doi ani cât a ținut răscumpărarea căilor ferate române (1880—1882), biurou ce M. S. Regele Carol a binevoit a i-l dăru, ca amintire pentru isbânda obținută. Pe același perete, sus, în fundul camerei, se vede portretul d-lui I. Kalinderu, în ulei, în mărime naturală, pictat de P. Proslendi. Din acest salon-biurou intrăm într-o cameră îngustă ai cărei pereți sunt

tapetați cu pasteluri, fotografii și diferite obiecte de artă; în fața unei etajere suportând printre altele și câte-va caricaturi foarte reușite: un spălător, tot atât de simplu cât este de original, ca și serviciul de spălat așezat pe el. Lângă spălător, o ușă mascată de tablourile ce o acoperă — ca de altfel mai toate ușile celorlalte camere — dă acces în camera de culcare, un adevărat sanctuar.

Pe peretele din fața ușii pe care am intrat: icoane pictate în ulei; pe mese și etajere: obiecte de artă cu caracter religios; o mică catapetoasmă de lemn sculptat, o icoană reprezentând pe Mântuitorul, care icoană a aparținut Domnitorului Mircea cel Bătrân și de care nu s'a despărțit până la moarte — după cum certifică aceasta o inscripțiune gravată pe dosul icoanei. Patul pe care se culcă ilustrul arheolog n'are pereche; tăblia lui de la cap este acoperită cu icoană, iar tăblia de la picioare este ornată cu ingerași de gips în culori. Acest pat a aparținut în anul 1721 unui episcop catolic. Eșind din această... capelă, am putea zice, intrăm într-o sală strâmtă dar destul de lungă, având ca mobilier: un biurou, un jilț și câte-va vitrine și etajere suportând vase și candelute mici de lut, găsite în Dobrogea cu ocaziunea săpăturilor făcute prin locurile istorice. Peșetele din fața biuroului este acoperit cu fotografii și cărți-poștale ilustrate primite de către d. Kalinderu la zile mari dela Principii și Prințesele Curții noastre negale. Transcriem de pe una din ele următorul quatrin:

Printre alte floricele,
Noi culegem vioarele;
Căci la noi în țară găsim
Or de câte ori venim.

(ss) Carol, Elisabeta

Trecând printr-o altă sală mai mică, împodobită și ea cu litografii și stampe vechi, printre cari remarcăm o litografie de Domenica

Luiza, reprezentând pe împăratul Traian, al cărui cal a călcat pe copitul unei femei sărmâne; intrăm într-o cameră pătrată ce servește de sală de mâncare, foarte originală. Masa, scaunele, candelabru, bufetele, ca și celelalte mășute și suporturi pe cari sunt așezate serviciuri prețioase, sunt în stil bizantin. De remarcat: farfuria de porcelan pictată de Angelica Kaufman și un serviciu de ciao, de argint vechi.

Peretele din stânga ușii pe care am intrat este acoperit cu un superb covor Gobelin. Eșind din această sufragerie, trecem prin camera-bibliotecă într-o galerie cu gemuri în tocure de fer lucrat, plină cu arme vechi, din timpurile cele mai depărtate.

Aci se termină muzeul din casa veche în care locuiește d. Kalinderu. Pe o scară de nuc ne suim la galeria care pune în legătură casa cea veche cu clădirea cea nouă. Urcând treptele scării, ochii ne sunt uimiți la vederea litografiilor, desenurilor și tablourilor în ulei ce ornamentează pereții pe lângă cari pășim spre a ajunge la prima cameră care dă acces în saloanele noului muzeu, și care cameră conține vitrine pline cu monede vechi, icoanite și alte obiecte rare.

(Va urma).

G. Argyropolu.

ANECDOTE CELEBRE

DIN VIAȚA MEDICILOR

D-na X... primește zilnic între orele două și trei pe medicul ei d-rul Z..., un om de spirit cu care petrece o oră în discuții interesante.

Zilele trecute doctorul sosiind la ora obișnuită, nu e primit. El roagă pe servitor să-l mai anunțe o dată.

— „Doamnă” anunță servitorul, „doctorul întreabă de ce nu vreți să-l primiți?”

— „Spune-i” — răspunde doamna — „că sunt bolnavă!”

A: Ți-ai dat teza! Unde ai de gând să te stabilești?

B: Chiar aci.

A: Eu te-ai sfătui să-ți cauți altă localitate, pentru moment.

Aici și-așa mortalitatea e destul de mare.

După ce își examinează de aproape pacientul, medicul, având aerul că se află într-o mare încurcătură, declară:

— Nu mai e de făcut nimic!

— Ah, doctore, atunci e pierdut?

— Ba nu! Dar nu mai e nimic de făcut, pentru că... nu mai are nimic.

Un croitor zace bolnav în pat.

Medicul vizitându-l îl întreabă:

— Ei cum te simți după medicamentul de ieri? Ți-a mai trecut durerea din piept?

— Durerea pieptului mi-a mai trecut, mulțumesc lui D-zeu — răsunse bolnavul — dar piciorul drept mă doare grozav!

Medicul: Bine că ți-a mai trecut durerea dela piept, asta e principalul. De durerea piciorului nu mă îngrijesc.

Bolnavul: Cred, domnule doctor, nici eu nu m'ași îngriji dacă te-ai durea pe d-ta piciorul!

Celebrul medic Corvisart se plângea într'un club de moartea prematură a d-rului Backer și spunea între altele:

— Și n'a murit doar din lipsa de îngrijire, căci în tot timpul boalei sale, eu, Haile și Porta nu l'am părăsit o clipă.

— „Ah doamnă” — întrerupsese Sieyès — „ce putea să facă sârmasul contra trei?”

Domniș abonații cari cer schimbări de adresă, sunt rugați cu insistență să binevoiască a trimite administrației, odată cu cererea d-ilor și eticheta pe care este imprimată adresa cu care primeau ziarul până atunci, spre a se putea da curs repede cererilor și a nu se întârzia cu trimiterea ziarului la noua adresă.

Temperatura Săptămânei

LA TERASĂ

Provincialul. — Da ce fac domniș ceia?
Chelnerul. — Fac literatură, domnule!

Desen de B'ARG.

NOUA SERIE A

Marilor Premii

ce se vor oferi de
Ziarul UNIVERSUL

abonaților săi la tragerea din luna Noembrie 1913:

Lei **6.000** **Lei**

BANI IN NUMERAR **BANI IN NUMERAR**

Un elegant DORMITOR de BRONZ

de mare valoare, al 10-lea dormitor furnizat pentru premiile noastre, de cel mai recomandabil depozit de mobile de fier și bronz „Industria Metalică MARCU” și una SOBĂ „GODIN” „Industria Metalică MARCU”, cumpărată tot dela

JUMATATE GARNITURA MOBILA COMPUSĂ DIN: O CANAPEA, DOUA FOTOLIURI ȘI PATRU SCAUNE

O oglindă venețiană. - Una masă elegantă de mahon cu cristal

Una frumoasă Lampă pentru atârnat. - Una sobă calorifer sistem german

Toate acestea cumpărate dela marele magazin de mobilat MARCO DATTELKREMER, strada Carol No. 62, București

Un Dormitor de lemn fin

construit în marea fabrică de Mobile de lemn MARIN V. GANEA, șoseaua Miha-Bravul No. 37 și strada Șe batică No. 10 - Sucursala: Calea Victoriei No. 107.

3 Costume naționale

Un elegant și pitoresc costum țărănesc pentru dame model Breaza de o cul re albăstră a a cerului senin
Un splendid costum țărănesc ca a ele al Bucure celor roșu, dulce însă la vedere și ușor împodobit.
Un costum țărănesc după modelul celor purtate de țâmpulungece, neînțreut, și erb, așa cum nu s'ar în vis al veșea. a b

DOUĂ GHEBE FINE drăguțe, de le-ar invidia or ce orășancă cu gust
O CAMAȘUȚA lucrată cu o rară delicateță în galben și negru

UN GRAMOFON foarte elegant, cutia de stejar, cu placheta de metal și bin nichelat, cu 6 plăci duble, adică 12 cântece.

UN FLAUT DE ABANOS, cu 12 clape, într-o cutie fină căptușită cu catifea.

UNA VIOARA FINĂ cu arcuș și accesoriul de rezervă.

Toate aceste cumpărate de la Marele Magazin de muzică Jean Feder, București, calea Victoriei 54, Furnisorul Curței Regale.

UNA MADOLINA italiană, de palisandru, ornamentată, cu teatru prelungită, specială pentru concert.

UNA CHITARA cu mecanică.

UNA HARMONICA cu două rânduri, cu 19 clape și 4 basor, bucată din metal.

Cumpărate de la Magazinul de muzică „La Harpa”, București, strada Colței No. 5.

UNA BICICLETA ELEGANTĂ „SPORT” cu roata liberă și trană automată prin contrapedalare.

UNA PUȘCA de vânatoare cu două țevi, țevile de oțel, „Bayard”, din renumita fabrică de arme „Pieper-Bayard”. Această armă are 4 zăvoare de siguranță, țeava stângă choke-bore și poate întrebunța atât pulberea neagră, cât și pulberea fără fum.

UNA CARABINA semi-automată de mare precizie „Pieper” cu țutul garantat precis.

UN REVOLVER SISTEMATIC.

Cumpărate de la marele magazin de arme și biciclete B. D. Zismann, furnisorul Curței Regale, calea Victoriei 44, București.

UN POLICANDRU fin Venegran cu 5 brațe, pentu a gaz aerian: cumpărat dela renumita Casă Teirch & Comp. Succesori Carol Weinlich, str. Cobăl escu (fost berzel) No. 9 București.

UN COSTUM DE HAINE (saco) după măsură și alegerea stofei, care se va confecționa de cunoscuta croitorie Jaques Grünberg, str. Academiei No. 25.

UNA FRUCTIERA în formă de scoică susținută de un ințegres și are pe pedestal; țitul de metal argintat.

UNA FRUCTIERA cu spice de grâu de metal oxidat

2 VASE DE CRISTAL culoarea închisă cu pictura de aur, în suport de metal argintat, cumpărate dela cunoscutul Ma-

gazin de bijuterii Th. Radivon, B-dul Elisabeta 8 bis Bucu-

rești.

UNA PENDULA MODERNA de perete, din țenu de nuc cu întorsul la 15 zile, sună ad la oră și jumătăți

UN CEASORNIC DE MASA pentru salon, frumos bronzat, garnisit cu pietre similă și așezat pe o sanie înhamată cu un cerb

UN CEASORNIC DE BIUROU frumos bronzat având calendar mecanic.

6 LINGURITE, AURITE și frumos emailate, cu vederi din București, aranjate în cutie tapisată.

Toate aceste cumpărate dela cunoscutul Magazin de Bijuterii și ceasornicarie. Ceasornicaria Colței str Colței 31.

2 CEASORNICE DE AUR 14 carate cu câte 3 capace No 87 pentru bărbați.

3 CEASORNICE DE AUR 14 carate cu câte 3 capace No. 88 pentru bărbați.

1 CEASORNIC DE AUR 14 carate cu 3 capace No. 92 pentru bărbați

5 CEASORNICE DE ARGINT cu bordura aurită cu câte 1 capac marca arpad, pentru bă bați.

6 CEASORNICE DE ARGINT cu bordura aurită cu câte 1 capac.

1 CEASORNIC DE AUR, având și broșă atârnat pe un lântșor pentru dame.

3 CEASORNICE DE ARGINT cu brățări pentru dame.

1 CEASORNIC DE AUR cu 3 capace emailat cu stelute, pentru dame.

1 CEASORNIC DE AUR emailat Miosetta, pentru dame.

1 CEASORNIC DE AUR cu 1 capac, pentru dame.

1 SPLENDID OU EMAILAT, suvenir din Carlsbad, cu fotografie Sprudel, servă pentru pudrieră într-o elegantă casetă tapisată cu mătase.

2 GARNITURI „NECESER” pentru toaletă de dame, fiecare garnitură având un elegant sacheu.

6 CEASORNICE DE ARGINT oxidate, pentru bărbați.

3 Mașini de cusut de mână. - Un vagon de 10.000 kgr. lemne. - 25 Casete „Flora” conținând săpun, pudră și crema flora.

Afară de acestea, toți abonații mai primesc gratis un volum din cărțile ce apar în Editura Ziarului „Universul” tipărite anume pentru abonați.

Prețurile de abonament sunt aceleași: Pe un an lei 18.; pe 6 luni lei 9,15; pe 3 luni lei 4.65.

Pentru concurența la premiile de mai sus, abonații pe un an primesc 30 bonuri, cei pe 6 luni 15 și cei pe 3 luni 5 bonuri. Abonații pe un an participă la două trageri, deci după prima tragere vor primi încă 30 bonuri pentru tragerea următoare. - Administrația „Universului” nu întrebunțază încasatori. Plata abonamentelor se face direct la casa administrației ziarului, prin mandat poștal sau în persoană.